

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU PE PĂMÎNTUL AFRICII

Spiritul solidarității

Politica externă a partidului și statului român, reflectată cu strălucire în toate acțiunile constructive întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu a înregistrat în acest prag de nouă afirmare prin solia de pace și prietenie desfășurată în cursul vizitei pe care, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a purtat-o pe pământul Africii. Tratatul de prietenie și cooperare, înțelegerea încheiată de țara noastră cu Libia, Gabon, Angola, Zambia și Mozambic, ca și convorbirile purtate cu reprezentanții unor mișcări de eliberare națională, exorimă încă o dată solidaritatea noastră cu alături de tinerii națiuni africane de a prospera pe plan economic, din glas în același timp idealurilor de justiție socială, voinței de cooperare și pace. Importantele documente semnate de președintele României împreună cu conducătorii de stat din țările africane vizitate promovează colaborarea bilaterală, avantajul reciproc, fiind mărturie ale unității de acțiune dintre statele în curs de dezvoltare, în vederea depășirii distanțelor care le separă din punct de vedere economic, pentru înfăptuirea unei noi ordini economice și politice internaționale și a rezolvării multiplelor probleme cu care este confruntată umanitatea de astăzi.

Încă o dată, poziția clară exprimată de președintele României a câștigat aderența și respectul țărilor vizitate, energia sa pusă în slujba propășirii comune a cucerit admirația conducătorilor de partid și de stat și a oamenilor muncii, a forțelor progresiste de pe continentul african. Tovarășii Nicolae Ceaușescu a dat glas sentimentelor pe care comuniștii români, întregul nostru popor le nutrește față de lupta popoarelor africane elocventă sub regimul de apartheid și discriminare rasială, afirmând sprijinul nostru nerecuzabil față de cauze lor justă și de aspirațiile lor legitime. Întâlnindu-se cu conducătorii mișcărilor de eliberare din Zimbabwe și cu reprezentanții ai poporului namibian, conducătorul României socialiste a reafirmat contribuția pe care țara noastră o aduce la lupta de eliberare din aceste țări. Gândirea cuterătoare, perspectiva revoluționară, analiza riguroasă a cursului evenimentelor și a contextului politic de pe continentul african nu prins glas în cuvinte cu ample rezonanțe în conștiința popoarelor aflate în luptă: „indiferent de piedicile pe care le ridică cercurile reacționare, colonialiste, popoarele din Namibia și Zimbabwe își vor cuceri independența într-un timp nu prea îndelungat”. Ele reflectă o trădătură permanentă a politicii noastre, a principiului dreptului popoarelor de a trăi liber, de a-și afirma identitatea, conștient de realitatea istorică constituită de-a lungul secolelor și cu idealurile care le animă, energia și creația. Respectarea independenței și suveranității naționale, a egalității depline în drepturi, neamstecului în treburile interne, renunțarea la folosirea forței și la amenințarea cu forța sint cadre de desfășurare a unei vieți politice internaționale din care pot și trebuie să dispară fenomenele nocive care au palnat istoria unor trecute vremi de exploatare imperialistă a unor națiuni de către altele.

Afirmând solidaritatea noastră cu forțele progresiste din lumea întreagă, tovarășii Nicolae Ceaușescu subliniază: „Înțelegem bine că toate țările socialiste, cit și partidele revoluționare și progresiste își desfășoară activitatea în condiții diferite. Deci solidaritatea și unitatea trebuie să se bazeze pe respectul dreptului fiecărui partid și al fiecărei țări de a-și elabora în mod independent linia sa politică generală. Aceasta nu slăbește unitatea și solidaritatea; dimpotrivă, este o condiție a întăririi solidarității, așa cum solidaritatea ajută și este o condiție pentru activitatea independentă a fiecărei țări și fiecărui partid”.

Nouă solie pe pământul Africii se desășoară într-un climat rodnic de lucru, iar interacțiunile la cel mai înalt nivel, presa și reprezentanții opiniei publice, apreciază rezultatele ei în chip foarte pozitiv. Personalitatea conducătorului român și dimensiunile nobile ale politicii externe a țării și partidului nostru reprezintă garanții sigure ale unei colaborări fructuoase între România și țările africane. Urmărind cu deosebită mândrie patriotică itinerariul african al tovarășului Nicolae Ceaușescu, poporul nostru este însușit de hotărârea de a face totul pentru transpunerea în viață a tuturor acordurilor convenite, pentru afirmarea în întreaga lume a idealurilor de cooperare între popoare, de prietenie și pace.

PRIMĂVARĂ

Frumusețea începe de cum depășești cimpia și primul orizont spre-a te pierde într-un zumzet de muguri și albine, cântunele din munți se invirt împrejurul turlelor negre ce-așteaptă clipa să perforeze betonul norilor albi, incit și tu și eu și codrii să intrăm deodată cu-aceste blinde rachete milenare în lumină.

Georghe Pituț

Patria ca meditație

Patria ca meditație a constituit, constituită și va constitui marele univers al scriitorilor lui Adrian Păunescu. Trebuie să știe că de la începutul de luptă al poporului nostru, de ce este vorba de „erul nobil” pe care-l trăim din plin cu buclă, cu sufletul aprins până la înconștient, cu conștiința bogată în idei și sentimente al poporului nostru și ce va constitui.

● În acest număr: ● Cronica literară de Dr. S. Crahmălineanu ● Vizita cărților ● Cartea de debut de Nicolae Ciobanu ● Campen-din ● Poezii de ● Maria Bădescu ● Stelias Grig ● George Târnea ● Pruzi de Sabina Drăgănel și ● Ion Suciu ● Mihail Stierade la 75 de ani ● L-am cunoscut pe Tudor Argezi ● Profil: Dan Horia Mazilu ● Atelier literar de Geo Dumitrescu

Luceafărul

● Biografia cărților noastre. Fănuș Neagu: „Sadoveanu este luceafărul de dimineață în toate scrierile sale” ● Ce gindește, ce scrie tinărul scriitor. Nicolae Mateescu: „Ceea ce scriem este singurul argument pe care-l avem” (În pagina a 3-a)

JURNAL DE POET

Poesie veche

am înțut în cursul acestui an universitar un seminar facultativ de poezie veche, bizantină, la Institutul de arte „Nicolae Grigorescu”. Am citit peste treizeci de texte vechi pentru prima oară tălmăcite în românește din acele imne vechi siriace și timpurii medievale cu care se desfoliază eul mediu propriu-zis în orient, răsplata acestei munci obăștite ca și a altor confrăți universitari constând în bucuria împlinirii unei necesități, fie ea cit de modestă.

Se știe astăzi că la originea atitor capodopere de artă medievală, a multor fresce din Moldova lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș, a celebrilor broderii în fir de aur de la Putna, se află adesea texte vechi, de obicei imne, pe care zugrăvii miniaturisti le reprezentau în imagini; în culorile sau pe pinză, pe absidele citoritor, pe vestiminte într-un împodobire. Cuvântul inspirat, întocmit în strofă imnică, stă la originea imaginii, el este cel care inspiră mai departe aprofundarea îngosului în natură și istorie. De aceea forma sa de manifestare este simbolică și atinge adâncimi de frumusețe și adevăr pe care vechea poezie elină bunăoară nu putea să le hănuiască: cînd Sappho sau Pindar vorbesc despre natură ea nu este încă transfigurată de logos, ea se află încă în jugul mitic al unui panteism care nu cunoaște eliberarea și putina personalizării omului, n-are încă putina eliberării naturii în dinamica spiritului. Nici ofismul n-are o perspectivă mai limpede deși cîntecul tracului cu lira dintr-un vestit mozaic sexualimitan, aflat astăzi în Muzeul Hagiei Sophia din Istanbul, despre care am mai vorbit în jurnalele mele, poate fi socotit o poezie, o poezie sovălească între clasicitatea poeziei și eul mediu timpuriu. Cele două sprezece cărți de imne ale lui Efram Sirul, editate în decembrie din urmă, intr-o primă ediție bilingvă definitivă de profesorul Edmond Beck, socotită un eveniment de către specialiști, aduce din veacul al patrulea din orient mesajul unui poet de rangul lui Dante în modurile prinvinje.

Ioan Alexandru

Continuare în pag. a 6-a

Festivalul Național «Cîntarea României»

Uneltele culturii

din siluetele puține — rărite în atingere cu rețina citadinelor — și cărămizile se cîndulese părușile Prahovei. Peste închipuire, spre Brazi, petrolul decupează și recompune formele noi peisajului, obligînd respirația și privirea călătorului să-și schimbe pulsul. Geniul locului comandă oricui ritmul izvodit din străvechile sale. Auzi, atunci, pocnind seminele pămîntului, întru rod, țiretea urlă, duios, vestindu-și dimineața, acum și întoideana. Vecia se ascultă în repetiția ei, niciodată aceeași. Deasupra, subvoanele Prahovei răsfiră pletele unui riu voroce alunecînd spre deschiderile șesului promis, deseori rupt stîncilor și solului bulgăros.

Prahovean de circumstanță, Jorga — inventa atent, acum două generații, concluzii lămuritoare pentru tirzul unui amurg ce nu apucase să decurgă, firesc, din cometa unei dimineți echivalente. „În sfîrșit, cînd valsea românească a Prahovei s-a prefăcut în locul de petecere vîratecă a „lunii bune”, a lumii cheltuitoare și a lumii destrăbîlitate din România, viața modernă (...) a gonit poezia singurătății și din cele mai așezute poteci ale muntelui, unde înîmpini astăzi la fiecare pas (...) tot copilărețul palid și obraznic al orașelor...”.

Azi, însă, clocotesc și se huluie fremătînd alte ape. Prahova însăși se undule curbîndu-și destinații către albe și semnificative. Fostii pădurari, ospătarii de mititei și salamalekuri, avocații și dascălii pensilor unui regat aproape anonim, și-au uitat de bărbății de portmoneu (iașiți în coșciugile creponate ale unei vieți de cazinou). Alți oameni, astăzi, veghează la bordul unei nave de suflet și lumină comuniste. Doar amintind de singularea efigie autohtonă a întreprinderii de mecanică fină, și ar fi suficient ca să demonstrezi că lenevia sublimă (oh, turistic!) a unei stațiuni montane atîrnă, acum, doar în talgerul legendelor. Patronimică, mănăstirea Sinaia își remodelează, în anii noștri, dimpreună cu țara, alte destinații, iar vâltața — și uneața fiecăruia — în orele rostuite diurn și necesar, contribuie la bogăția de suflet și lumină a patriei. Ce altceva mai important s-ar interpuce?

Mircea Constantinescu

Continuare în pag. a 6-a

Optzeci de poeme

In urmă cu cîțiva ani, un poet și estetician portughez, promotor al modernismului experimental, propunea cîntătorilor o poezie sui-generis, extrasă din cotidian: și aceștia au putut citi o producție de tipul următor: „În seara zilei de ieri / aproape de miezul nopții / o magină sport decapotabilă „Ferrari” / s-a sfîrșit de un platan urias pe autostrada spre Sintra / Cel doi ocupanți / tineri de douăzeci de ani / au murit instantaneu”.

Nu era decît transpunerea în vers alb, fără nici o modificare, a unei dintre „știrile diverse” din cel mai răspîndit cotidian, apărute în urmă cu o zi. La poetul portughez nota, cu justete, că fusese creată involuntar o poezie tragică, superioară multor producții de exactitate ritmică.

Vedem în faptul de mai sus un talburător simptom, nu e ingenioasă fantozie pronocată: autorul a lăsat un adevăr esențial — și anume acela că deza de „poezie laesată” există într-un fapt jurnalistic brut se află ungeri în concentrație extrem de înaltă. Depinde de abilitatea poetului superior înzestrat, identificarea și transformarea ei în poezie **teu-quele**: trebuie doar să decupezi exact zona de artă și să lași la o parte tot ceea ce

Mihai Zamfir

Continuare în pag. a 8-a

DE PRIMĂVARĂ

purificare
mai plouă pe planeta voastră
mai dau în floare pomii
mai numără în minăstiri albastre
vreun înțelept eonii

pădurea mai inclină către nord
și mai descîntă mierlele de
dimineață
pe muguri să-nflorească azvirlind-și
glasul

mai subțirel decit o ață
și neștirbit și întreagă
materia mă mai gîndește încă
virginolă trează

ori odihnindă leneșă gravidă
surizind în somnu-i
numai mă visează

renaștere
sînt piramide gorgane
sau doar pămînt de la canale
în depărtare
pe orizonturile goale

și unde mi-e calul și spăda
și unde îmi sint slujitorii
sau mă purifică numai
mirezmele florii

norii mă lasă pe cîmpuri
sau dăruile
zorii

cum își scapă vulturile
în noile cuiburi
ouăle

crystal
griul mocnește
iarba se-ndură
singe negru se-acoperă
pe arătură

totu-i arsură
de aripă-floare
de stea-moleculă
în dezembrare

fructul cit bobul
cit verde la mijloc
și dulce veninul

cu ce mai îngustă lucrare
destinu-și începe
preaplînul

Grigore Hagiu

INSTANTANEI

Cum edităm?

Invățăteul: — Nu-l slăbiți de loc pe Augustin Z.N. Pop. Vă văd că vă pregătiți să scrieți despre ultima lui carte: **Correspondență, Veronici** Micle, recent apărută la Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979.

Eudoxiu: — Am o veche slăbiciune pentru el, și o erod reciprocă. Deocamdată, mă voi ocupa de o chestiune de metodă.

Invățăteul: — Apropoziție de ce, magistre?

Eudoxiu: — De necesitatea absolută a lui sic. Intre paranteze, (sic), cînd ținem să reproducem exact textul autorului, fie pentru a marca o particularitate lexicală, fie o greșeală de limbă sau de altă natură.

Invățăteul: — Si Augustin Z.N. Pop nu s-a conformat regelui editoriale elementare?

Eudoxiu: — Nu numai atît, dar ne-a anunțat în prealabil, că va lăsa întocmai acele greșeli, dintr-un scrupul pe care îl crede științific.

Invățăteul: — Si care-i urmarea?

Eudoxiu: — Mai ales în transcrierea scrierilor Veronicii, redactate în limba franceză, eventualele și acțipii, mai puțin la număr, se adaugă un număr mare de erori de lectură ale coștitorii, aravate, se vede de aceea ale cu-legendarii și lăstate tale unele de către lectorii editurii.

Invățăteul: — Din acele numeroase erori, mi-ai putea cita pe cele mai gogonate, magistre?

Eudoxiu: — Nu voi spune „bucuros”, pentru că buclul mă intristează, ca și pe tine, cred.

Invățăteul: — Desigur, magistre. Nu vrei să trezești la exemple?

Eudoxiu: — Ba da. Cele mai numeroase apar în scrierile Veronicii către buna și prietend, Eugenia Franceles. Ar fi trebuit să le colecționeze la Muzeul de Literatură. Mă refer acșdar la cele adresate lui Eminescu, din fondul Bibliotecii Academiei.

Să luăm scrier. XXIV, de la pag. 133—5 r. 2. La Veronici: „vous-a-t-elle...” (te-a)

La A.Z.N.P.: „vous-a-TE-elle...”

Trăcarea de unire între vous și a nu era necesară: dar acel te în loc de t (tempon l) nu este eroarea Veronicii, ci a editorului.

Șerban Cioculescu

Continuare în pag. a 6-a

Fanuş Neagu

„Sadoveanu este luceafărul de dimineață în toate scrierile sale“

biografia cărților noastre

Editoria politică, stăpîna pe toate mijloacele sale, o editură cu o experiență vastă și foarte apreciată, ar trebui să dea la iveală mai operativ o istorie a P.C.R., o istorie a partidelor politice din România modernă care parțial, dar sec, a început să fie scrisă, și o multitudine de broșuri, de publicații, să promoveze o literatură de document, pe diverse evenimente, împrejurări, azi, așa cum se face în toate țările azi. Aceste acțiuni indispensabile unei culturi slujnice și elevului și academicienului, în aceeași măsură, și desigur și scriitorului.

— Astăzi se nasc, din pricina absenței acestor cărți, dispute talse în care una din părți mai ales, vezi unele polemici recente, se consideră singura deținătoare a adevărului istoric.

— Nimeni nu e proprietarul acestei istorii — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Sîntem „mari povestitori” zici, românii e „frunzări de nostalgia”. E aici o definiție?

— La ora actuală, în proza românească și în poezie se distanțează ostentiv ideea că noi sîntem culmea Europei sau căi ce urcă masiv din culmea gândirii universale. Prea puțin se discută despre ce ne aparține nouă ca jug și libertate, nedreptăți și noroc. Avem, în considerațiile cu privire la literatură, iluzia, creată uneori, că poți provoca învîrtirea inversă a roților la finline Europei. Sîntem o specie care nu a ajuns încă la apogeu, sîntem spre dimineață și unceri dăm spre întinerire, fiindcă forțăm lucrurile nefiresc. Poezia, care a avut o vrajă, și o mătură, aproape unică în vîsurile mele acum 10 ani, a început să-și înceteze cursul, din loc mai mult disputat despre poezie decât înaintări ei în imperiul conștiinței și al memoriei. Poezia, dacă nu ține seama de auz, de memorie, poate să dispară. Poezia românească de azi ține foarte puțin seama de ureche, de ochi și de noaptea. Este mai mult un strigăt care se vrea ascultat de meridiane și nu de paralela 45.

— Să zicem, o poezie livrescă?

— Se întimplă la noi un fenomen curios. Activitatea critică ar trebui axată pe fapta și fapta scriitorului. La noi s-a creat însă obiceiul — printre oamenii din generația noastră și cei mai vivotați sînt criticii ei — să se vorbească mai mult despre critică, în dauna prozei și a poeziei și chiar a dramaturgiei. Dvs. criticii, faceți foarte mari avansuri celor ce sînt din aceeași generație cu dvs. Se discută atât de mult despre ce învinșcă și călîmesc, și foarte puțin despre Creangă, iar despre Sadoveanu se face 452 de teorii, neomițindu-se faptul că a scris și niște articole de teorie literară, foarte proaste de altfel, dar nesupunindu-se nimic despre o povestire a sa, Puhnișii, care este absolut genială. Cîțitorul vrea povestirile lui să-și apoi marea descoperire a numelui lui Sadoveanu. Sadoveanu cel adevărat, așa minune a României, nu mai aparține din păcate cititorilor, ci criticii.

— În acest punct discuția, care merită a fi susținută, ar fi prea lungă. Sînt desigur impoziții aricărui comentariu paraziitar, căci despre asta este vorba. În general, ceea ce se poate reproșa acestei literari critice — nu este faptul că există, ci că pune accentul nejustificat și contestabil asupra unei singure frăsături sau asupra unei părți a operei unui scriitor. În cazul lui Sadoveanu se șterge cu o frivolitate surprinzătoare dintr-un genert și dintr-o parte a operei lui, opera de tinerețe de pildă, chiar și de bătrînețe, proclamîndu-se ca singur produs demn de atenție proza maturității. E aici un exces și ea în orice exces este și un rău. Literatura lui de tinerețe conține povestiri și nuvele antologice. Tu citiți o capodoperă ale genului scurt cu numai din literatura română, — care nu pot fi excluse după capriciul comentatorilor. Toamii aceste bucăți, anonime încă, sînt afectate de exclusivismul criticilor. Subseria la afirmatia că Puhnișii este o capodoperă. Dar ea e și neconștientă.

— Sadoveanu era la început ideal, la maturitate, un zeu, și spre bătrînețe un mort bun de uitat. El este acum descoperit, de criticii generației mele, mai ales, numai în opera de maturitate. Dar Sadoveanu este luceafărul de dimineață în toate scrierile sale. Despre autorii ignorați sau injurați în ultimul timp, de pildă Călinescu, mă mărginesc să observ că eu și mai știu unde este strada Arionoaiei. Ea începe în Piața Rahovei și merge pe o distanță de 50 de case. Rog pe oricare din criticii literari din generația mea să-mi spună unde se află casa lui Moș Costache Giurgiuveanu. Să-mi răspundă

în scris cînd au fost ultima dată pe strada Arionoaiei. Să-mi mai spună, de exemplu, ce scria Lovinescu la Fălcișeni și de ce merela pe care le dădea nepoților le săgețează unui cu venim cînd nu i-au citit întreaga operă. Cunosceți trei critici din generația mea care, în discuții personale, nu știu ce Lovinescu scria române. Nu citiseră Bănulescu că nici nu au încercat de atunci. Dacă se vor supăra, le voi reproduce numele. I-aș ruga să nu se amestece nici în problema lui Pompiliu Constantinescu pînă nu l citeșc în întregime. Acesta ar fi al doilea punct.

Propun lectură în întregime a operei scriitorului și pe urmă dreptul de a scrie despre el, pentru că a face formulări ingenioase pe marginea unui prezumițiv minunat ori a unui prezumițiv păcat ține de o cultură mică.

— Cu alte cuvinte să avem întregul în vedere. Dacă mă gîndesc și la invocarea străzii Arionoaiei și a Fălcișenilor ești pentru o critică genetică, în care cercetarea în sine a operei nu e suficientă.

— Literatura franceză nu-și permite să piardă nici un scriitor, chiar dacă a scris un singur sonet. Literatura română, mai tîrziu fiind și mai pretențioasă, își permite să ignore foarte mulți scriitori, și în același timp își permite să treacă cu tăvălugul să facă un fel de orz, grîu, trei așchii de porumb din autorii mari și mici. Trebuie să păstrăm și să dezvoltăm cultul marilor scriitori și distanța dintre ei și cei care-i urmează, cu dragoste și cu desăvîrșită bună credință. În ultimii vreo zece ani, datorită „politicilor de grup” și celor ce avansează ideea că sîntem genul de poezie din timpul vîlții, literatura română s-a cam provincializat. Semnul de egalitate cu marile culturi din Europa pe care-l căștigasem sau aproape îl căștigasem în timpul dintre cele două războaie mondiale, l-am anulat în primul deceniu postbelic, apoi am încercat să ștergem tradiția, iar acum se încearcă, cîteodată, să se infunde în uitare și nepoziție ceea ce literatura română are mai bun. Se întimplă la noi următorul lucru: criticii au creat prototipul de scriitor care vrea să fie îngropat pe afet de tun. În toate polemicele, scriitorii nu nădușesc spre nemurirea versului și a prozei, ci către îngroparea adversarului. Trăim toamii ceea ce culturile cu inițiativa față de noi au trăit de mult: neînțelepciunea bătrînilor. Nu a tuturor. Bătrîni noștri, cei pe care-l am în vedere, au uitat că stăteau pe o bancă în trecut. Mai tînerii lor elegeau de vîlag și acum le arată că fiind aduse din străfundurile României. Pe de altă parte, la ora actuală domină bunul plac: domină trei sute de mediori ce se unesc braț la braț și își ciocnesc halba cu bere ca să se declare cu toții geniali și nimeni nu-și dă seama că pierdem ceea ce ne-ar fi scos cu obrazul frumos în ochii lumii. Cunoșc foarte bine că în momentul teoriei lor prin Europa mulți critici români actuali își propun, spre editare sau spre luare aminte, numai prezentii din grup care și acceptă cu aur măgălii sau cu zîmbete puțin slugarnice. Ceea ce spun acum mă va costa foarte mult, dar am întîlnit în multe țări din Europa această situație. După ce treci print-un loc pe unde a trecut un critic de la noi, spartînd un grup literar îți vine să spui că îți este orice alt neam și nu român, că tu nu scrii. Ne cam provincializăm!

— Din cîte se vede nu e vorba numai de zădărnici acțiuni critice și de mentalitate scriitoricească. Dacă am judeca literatura care se scrie astăzi la noi după lectorul pe care-l are în vedere fiecare autor am constata că unii scriu doar pentru prezent, alții pentru critică, alții pentru cenzură (la carei dispațiție l-a dezeechilibrat și l-a răpit mica gloriolă de autori „apriți”). E un contingent serios scrieri pentru critică, ceea ce înseamnă falsificarea raportului cu cititorii și chiar a demersului creator, iar a altă categorie scrie pentru... posteritate. Cîți mai scriu pentru cititorii obișnuiți?

— Scriitorul autentic scrie dintr-odată pentru toate categoriile. El nu se gîndește să facă bine sau rău cuiva. El — neîndemnatul —

M. Uganuean
Continuare în pag. a 7-a

tinerețe. Și, după ce le voi scrie, și la bătrînețe.

— Perioada '40-'80 este extrem de bogată în mari evenimente, în împrejurări și întîmplări de excepție, ilustrate de personalități bine subliniate și de oameni excepționali. Am două seama din ceea ce ai scris pînă acum că nu intenționezi a frescă, dar nu crezi că pe anumite porțiuni ale istoriei contemporane, mai apropiată sau mai depărtată de noi, proza de astăzi este mult descoperită? Cu alții mai mult cu ei din literatura postbelică de pînă în '60 s-a făcut practic nu a dată tabula rasa. Nu ne putem desprîri de propriul nostru trecut fără să-l cunoaștem. Epoca interbelică a fost foarte agitată din toate punctele de vedere, a fost o epocă plină de momente din istoria lui în perioada deceniului 1, 4 și 5 a secolului nostru. Delirul a demontat prin succesiune sîm poezia obișnuită la noi că astfel de cărți sînt așteptate.

— Generația de mari romancieri dintre cele două războaie mondiale a murit. Au rămas numai prozatorii ei. Toți făcînd foarte mult caz de luptele împotriva oligarhiei nu au dezvoltat nici unul, fetele ei hidoase, într-o opera artistică sau măcar într-o carte de memorii. Au murit creatorii și au rămas beneficiarii. Astăzi prozatorii trebuie să acopere un spațiu dublu. Cel ce le revine prin propria biografie și cel ce n-a fost desțelenit la vremea de înalțății. Romancierii de azi au de aceea îndoitul rol de a acoperi un spațiu istoric mare și larg. Este de aचेर un număr dublu de romancieri pentru a face față acestor mari chemări, acestui timp de pe urma unor condiții favorabile apariției sale, de pe urma unui climat, al cifrelor, faptelor, documentelor, idelilor, adevărat. Temele istoriei politice românești sînt cele mai viigritate teme în literatura de specialitate, în literatura de popularizare. Practic se cere scriitorului s-o la înaintea sociologului, istoricului, ideologului. El o și face, vezi Delirul ori Suferința urmașilor, dar acest climat este o necesitate profundă nu numai pentru scriitorii. Cîteva cărți interesante au apărut (autori: A. Nîmbea, M. Musai, I. Ardeleanu, Șt. Lache, Gh. Tutui, Mihail Ruseanu, Z. Ornea, A. P. Samsoni) dar este încă prea puțin, unilateral ca formula și neactivă. Mai mult a făcut în această direcție decît alte edituri proaspătă editură Dacia.

— Romanul politic în adevăratul sens al cuvîntului, privind trecutul românesc, duce lipsă, într-adevăr fundamental, de hramă lui care trebuie să fie documentul autentic. Nu sîntem de cele mai multe ori în posesia datelor, faptelor, întîmplărilor și chiar miracolelor timpului. Și nu înțeleg de ce? O istorie politică funcțională — date, cifre, atitudini, întîmplări, fapte, portrete, ne-ar sluii nouă, tuturor scriitorilor, așa cum ar sluii și publicului larg.

— Aș face observația că apariția unui „roman politic” deschide către toate arizanturile pe care le are de revederat ar avea de profitat enorm de pe urma unor condiții favorabile apariției sale, de pe urma unui climat, al cifrelor, faptelor, documentelor, idelilor, adevărat. Temele istoriei politice românești sînt cele mai viigritate teme în literatura de specialitate, în literatura de popularizare. Practic se cere scriitorului s-o la înaintea sociologului, istoricului, ideologului. El o și face, vezi Delirul ori Suferința urmașilor, dar acest climat este o necesitate profundă nu numai pentru scriitorii. Cîteva cărți interesante au apărut (autori: A. Nîmbea, M. Musai, I. Ardeleanu, Șt. Lache, Gh. Tutui, Mihail Ruseanu, Z. Ornea, A. P. Samsoni) dar este încă prea puțin, unilateral ca formula și neactivă. Mai mult a făcut în această direcție decît alte edituri proaspătă editură Dacia.

— Crez că trebuie să ne întoarcem trei, patru ani spre proza scurtă pentru că, întreb, cu ce este mai puțin mare Cehov decît Leonid Andreev, cu ce este mai mic Caragiale decît Rebreanu, de pildă?

— Aș face observația că apariția unui „roman politic” deschide către toate arizanturile pe care le are de revederat ar avea de profitat enorm de pe urma unor condiții favorabile apariției sale, de pe urma unui climat, al cifrelor, faptelor, documentelor, idelilor, adevărat. Temele istoriei politice românești sînt cele mai viigritate teme în literatura de specialitate, în literatura de popularizare. Practic se cere scriitorului s-o la înaintea sociologului, istoricului, ideologului. El o și face, vezi Delirul ori Suferința urmașilor, dar acest climat este o necesitate profundă nu numai pentru scriitorii. Cîteva cărți interesante au apărut (autori: A. Nîmbea, M. Musai, I. Ardeleanu, Șt. Lache, Gh. Tutui, Mihail Ruseanu, Z. Ornea, A. P. Samsoni) dar este încă prea puțin, unilateral ca formula și neactivă. Mai mult a făcut în această direcție decît alte edituri proaspătă editură Dacia.

ce gîndește, ce scrie tînarul scriitor

— Cu ce vrei să scrii, care ești și reporter, să de-lușeze acest interviu?
— Cu numele!
— Ai avut dificultăți cu el? E cumva pseudonim?
— Nici una, nici alta. Dar, la prima mea carte, care-mi apărea la 23 de ani, două din cronicile consacrate volumului „Vedere de pe balustradă” l-au indicat ca autor pe... Constantin Mateescu.

— Si pe tine te cheamă Nicolae Mateescu?
— Da. Sîntem două persoane diferite.
— Si din scrierile diferite. Să fie această greșală o nevinovată și, evident, regretabilă confuzie?
— Sau o mentalitate, o îngăduință care ascunde lipsa de interes?
— Pe întrebări sau mă întrebă?
— Crez că ar fi vremea să ne întrebăm noi, mai mulți, care sîntem primii și priviți ca scriitori tineri.

— Observ că te irită titlatura.
— Este evident — și o spunem nu numai noi, tinerii — că nu există scriitori bătrîni și scriitori tineri ci numai scriitori consacrați și scriitori despre care a avut foarte puțină lume.

— Dicotomia propusă de tine (tine, din cînd în cînd, de faple extraliterare. Poli fi autor inclus în manuale și să ai o audiență mai mică decît un autor cu cîteva sute de exemplare tiraj). Dar, revenind la înec zecă de fapt, să stabilim o linie comună, nu una despărțitoare.
— Există, din punct de vedere literar, doar maturitatea. Pe care poți s-o ai de la prima carte sau la care poți să nu ajungi nicodată.

— Avanzînd scriitorului tînar este, după opinia criticilor, noștrii sau prozatorilor mai tineri sau mai puțin tineri, de a perfecționa avînd parte de un tratament critic... obiectiv.
— Împotriva părerii obișnuite unanimită recunoșc — că nu vîrsta contează — ești, totuși, trecut într-o categorie sau alta indiferent de faptele tale literare. Și atunci ești privit, așa cum spuneam, fie cu îngăduință, fie cu excesivă considerație — după ce-și lești din categoria tînar scriitor, moment în care orice critic începe să se poarte cu mînușă, să evite o discuție deschisă a operei tale. Așadar, noi ca scriitori consacrați nu ai întotdeauna parte de un tratament critic sincer.
— Să lăsam, totuși, critica să-și vadă de treburile ei, așa cum crede de cuvință și cum poate,

— Există totuși și o teorie a vitalității aparținînd reporterului. Cititorul ar fi, spusă susținătorii ideii, tot mai interesați de autenticitatea evenimentelor narate, ori autenticitatea pare organică, reporterului. Tu ce crezi?
— Există reporterii falsi, după cum vedem în proza care dă sentimentul realității și însoțit de decît orice fapt „lăsat din viață”. Autenticitatea depinde de darul fideleității dintr-un fel de a da viața celor scrise.

— Eu sîntam și alina povestirile dintr-un sat și am cerut să mă duc acolo, dar nu s-a spus că am un C.A.P. rămas în urmă și n-am fost găsit acolo, dăm la ziar.
— Si te-ai dus la București!
— Mă duc să scriu și am uitat cîteva zile în jur fără să-mi să încheie ce-as putea scrie despre mine oricînd căsă nu erau nici exotici, nici mai frumoși nici mai utili decît alții. Apoi am început să-i cunosc și ei au început să-mi po-

— Există totuși și o teorie a vitalității aparținînd reporterului. Cititorul ar fi, spusă susținătorii ideii, tot mai interesați de autenticitatea evenimentelor narate, ori autenticitatea pare organică, reporterului. Tu ce crezi?
— Există reporterii falsi, după cum vedem în proza care dă sentimentul realității și însoțit de decît orice fapt „lăsat din viață”. Autenticitatea depinde de darul fideleității dintr-un fel de a da viața celor scrise.

— Eu sîntam și alina povestirile dintr-un sat și am cerut să mă duc acolo, dar nu s-a spus că am un C.A.P. rămas în urmă și n-am fost găsit acolo, dăm la ziar.
— Si te-ai dus la București!
— Mă duc să scriu și am uitat cîteva zile în jur fără să-mi să încheie ce-as putea scrie despre mine oricînd căsă nu erau nici exotici, nici mai frumoși nici mai utili decît alții. Apoi am început să-i cunosc și ei au început să-mi po-

— Există totuși și o teorie a vitalității aparținînd reporterului. Cititorul ar fi, spusă susținătorii ideii, tot mai interesați de autenticitatea evenimentelor narate, ori autenticitatea pare organică, reporterului. Tu ce crezi?
— Există reporterii falsi, după cum vedem în proza care dă sentimentul realității și însoțit de decît orice fapt „lăsat din viață”. Autenticitatea depinde de darul fideleității dintr-un fel de a da viața celor scrise.

— Există totuși și o teorie a vitalității aparținînd reporterului. Cititorul ar fi, spusă susținătorii ideii, tot mai interesați de autenticitatea evenimentelor narate, ori autenticitatea pare organică, reporterului. Tu ce crezi?
— Există reporterii falsi, după cum vedem în proza care dă sentimentul realității și însoțit de decît orice fapt „lăsat din viață”. Autenticitatea depinde de darul fideleității dintr-un fel de a da viața celor scrise.

nile într-un trecut mai îndepărtat, ca și cum acesta nu ne-ar aparține tot nouă. Ne furăm singuri credința pînă la cînd ce se întimplă uneori — și astăzi cu 15-20 de ani mai înapoi. E ca și cum am pune la zid niște oameni nevoințivi. Ne împagămă singuri cu cartușe de foc. Fugim de niște răspunderi pe care ni le asumăm în mod necondiționat.

— Cu ce nume înțelegi linia prozei politice, a romanului politic din literatura contemporană?
— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un romancier care să fi făcut o traversare în societatea românească pe o distanță de 20 de ani. Toți la un loc au făcut însă istoria societății românești și istoria ei politice și cred că noi, spre deosebire de alte popoare, sîntem cei mai mari povestitori și trebuie să ne adunăm cu toții într-o carte colectivă. De aceea, nici nu-mi închipui că unul este mai mare și altul este mai mic. Încercăm cuprinderea acestui timp românesc printr-un fel de Seherazadă.

— Există un roman politic și el este scris de Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Constantin Toiu, Ștefan Bănulescu, Ion Lăncrăjan, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Al. Ivăscu, Vasile Rebreanu, Radu Cosău, Dinu Sărau, Corneliu Leu, Paul Anghel, Sorin Titel ș.a. (Ordinea, înțelegem, este arbitrară).

— De ce fac unele din aceste romane impresia unei localități excluse a problemelor politice ale romanului românesc în perioada '50?
— Fac, e adevărat, această impresie. Fiecare în parte este însă o faletă a evoluției românești pentru că toate sînt, în fond, romane frescă, ele dezvoltîndu-se fiecare cîte o faletă a societății românești. Noi nu avem, pînă acum, un

L-am cunoscut
pe
TUDOR
ARGHEZI

Nici
o zi

să nu treacă fără să lucrezi

III

tot sub masa de montaj a sfârșit și neasemuit de gingașă evocare a mahalalelor buceștine, termenul „mahala” și derivatul „mahalașu” provocând reacții și prompție la viză, cu toate că Poetul le acordă cu totul altă semnificație, învalută într-o emoționantă simpatie, fără nimic peiorativ.

Avaturile filmului „Arghezi contemporani” aveau să continue însă. Cu o zi înainte de proiectarea pe post, cineva (unde o mai fi oare azi acei „cineva”?) a făcut o ultimă observație, care îi „scăpase” de viziunile anterioare, cerind ca, atunci când Poetul relata detalierea sa la Văcărești, să facă precizarea anului respectiv cu toate că întregul text nu crea nici un dubiu cronologic (după cum cred că s-a putut vedea din textul deja reprodus). Căruia să îi obligație, dată fiind funcția celui care o formulase, Alim... Ore de spaimă și rușine. Cum să-ți spun? Cu să motivez? A trebuit, totuși, s-o fac, solicitând și sprijinul familiei sale, pentru a-mi usura îngrata misiune. L-am rugat să fie înțeleger și să adăpostească noștrii comuni, pentru rațiunea mare a filmului și să rostească acele cuvinte atât de importante. A făcut-o, cu o areală devenită, pe peliculă, un adevărat cancer sonor și o penibilă contradicție a legilor montajului, tocmai în cursul unei povestiri triste și adevărate despre niște copii în carutul fronda lui Hitler la București, ca și tota angajare politică, susținută de un curaj civic și de o probitate profesională fără precedent: a fost „Barooc”. Efectul „interveniției” de ultimă oră a fost deosebit. „Lipitura” a sărit în ochii tuturor și astfel mulți oameni au aflat, ceea ce Arghezi nu spusese, și anume că, nu mult după eliberarea țării, într-o conjunctură de comisie și de răfălii personale, Mesterul, cum îl ziceau, încă o dată, pentru o perioadă foarte scurtă, „aparlamente” din Dealul Văcăreștilor.

am ajuns, cum se zice, scriitor. Pun între ghilimele cuvântul asta pentru că verbul „a scrie” are altele implicații vaste, pe care tinerii le iau cum usure, fără să le cunoască, fără să le trăiască. Mi-a intrat în sine afacerea asta și nu pot să mă debarasez de ea. Îmi vine câte-o idee mărșăvicioasă, de natură, nu o dată, să întind rez; sentimentul exhaustivității în monografia dedicată lui Udrisțe Năsturel, convingător sistematic expozitiv și analitic din cea de a doua carte, „urica erudită” a autorului care îl scutea pur și simplu pe Edgar Papu, în capitolul al V-lea al lucrării sale despre baroc (Puncte de reper pentru un baroc românesc) de a mai comedia opera lui Udrisțe sau Varlaam, și apoi, în cartea dedicată cronicierilor mamei, schelărilor elaborate cu ajutorul marilor constructori, dar și cu mijlul arhitectural și rafinamentul delectării detaliilor cele mai semnificative în opere multă vreme minime estetice — toate acestea compun profilul unui activității de importanță indiscutabilă. Autorul e doct, pe de o parte, cu tot arsenalul necesar dimensiunilor istorice literare de cea mai bună tradiție, și, pe de altă, cu posibilitățile sigure, și dovedite, ale redimensionării unui domeniu nu o dată oprit sau primit cu superioritate îndăpănată de către parizianii critici literari proprii zice. În cele ce urmează, dar fiind specific acestei rubrici, nu substanța cărților ca atare ne va interesa în primul rând (ce puțin genera oricând dispută dintre cele mai aprige), ci relevanța principiilor caracteristici ale sistemului analitic de care se folosește.

Udrisțe Năsturel are toate calitățile unei perfecte lucrări de doctorat: un indice de peste 500 de nume folosite în lucrare, stăpânirea unor vaste teritorii spirituale, abordarea istorică a fenomenelor culturale, conexiuni rapide pe axe geografice, istorice, cunoașterea unor limbi indispensabile adevăratei cercetări al fenomenelor de cultură veche românească. Cenzurarea oricărui fel de petetism în susținerea opiniilor, evitarea speculației prin apăsarea documentară, demonstrarea probității în analizele de referință în domeniul investigațiilor sale. Se trasează mai întâi conturile istorice, raportul dintre continuitate și inovație, rolul operei culturale-politice a lui Matei Basarab, insistându-se pe o idee care va fi amplificată în cartea despre baroc și anume imposibilitatea „infiltrării ideilor” contrarogate, „propaganda calvinică”, parolul ca „orientarea antiotomană”, pătrunderea „valorilor occidentale majore” pe filierele ucrainene și poloneze și rolul „ortodoxismului” în dezvoltarea unor culturi demult captivate în textele „pisurului”, pe stihurile la stemă (inca de apoi în seria „operele emblematice” de tip baroc), asupra limbajului de cancelarie și de prodezolator, acordându-se o atenție mai mare decât până acum altitudinilor „active” traducerilor și a „Anonimii cronar și Bălenilor” apar în studierea motivelor care au generat traducerea operei lui Thomas a Kempis, iar analiza echivalențelor și a adaptărilor de structură conduce la concluzii de o importanță cel puțin egală cu cea a creației personale a lui Udrisțe. Nu mai să, precizat în cele din urmă, subtilitatea deosebită așteptată foarte greu delectabile. Acest cuvânt de construcție se datorează însă apăsării deosebite al autorului față de epoca în sine, Udrisțe fiind vădit mai mult ca un reprezentant al acesteia și decât portretul său de diferențiere. Pentru adevăratele axe de cercetare tradiționale (Iorga, de ex.), păstrându-se într-un fel de schematicism, în schimb aluziunile istorice se vor cristaliza foarte bine aici. Aceeasi situație se va păstra în Barocul în literatura românească din secolul al XVII-lea, unde se va fi concentrat în principal pe aspecte istorice, se poate dețasa mai lesne de accentele pur individuale ale unor psihologi creatoare; se întimplă, însă, că o lucrare precum cea a lui D. H. Mazilu, implicând o vastă rețea de fapte istorice, conștient intereuropene și interbalcanice, mai că, raportate la o singură perioadă de cultură, generează o întrebare actuală asupra receptivității în spațiul românesc, o asimilării și re-dării coordonatelor unanim acceptate ale barocului și anume: în ce măsură se impune o îndolăzire colaterală din esențele spirituale și românești dincolo de tenele cronologice inevitabile sau de repercurșii prin vreme. Sigur, ar fi aberant să pre-

Nimic, din anturajul său, familia nu le lăsa să înțeleasă Mesterul „creșteră” (expresie ce-l era nesuferită și pe care o batjocorea). Coana Paraschiva îl scuza, uneori, zicând că „iar zărie hirtia”, ca și cum dintr-o zi fust cu totul străină de notorietatea literară a distinsului ei soț.

Păind indiferent la mediul Tudor Arghezi era totuși bine informat asupra tuturor evenimentelor zilei, nedeslășindu-i aspectul anecdotic al faptelor, dedesubturile lor. Practica gazetărească l-a impregnare în obiceiuri. Privea unele emulații la R.V., asculta radioul, li se citeau ziarele, dar nu comenta.

Cind îndrăgea pe cineva, nu se sfia să-l oare, dar cu limite și fără imixtiuni în intimitatea vieții acestuia și fără confesii, în ceea ce-l privea. Într-altă mai simțeam atras de farmecul, aparent țepos, al Poetului că începusem să-l spun, spontan și cu entuziasm, „tată”, până într-o zi cind, cu iritare reținută, mi-a zis: „Nu-mi mai zice așa, ră nu-mi place. Așa-mi zice doar copiii mei”. Adăugind, spre atenționare agitată lăuntrică care mă cuprinsese și pe care o simțise: „Te rog”.

Sfă să fie recunosător celor care-l stimau și-l ajutaseră cît de puțin, nerăbdînd și nichioasă dator, fie că se impriera singur de răpălat, fie că-l pune pe al săi să se achite. Îmi amintesc cît de emoționat revenise în țară cu volumul său de versuri editat de Seghers! După părerea mea, alți condiții tehnice cît și traducerile erau modeste, cele dinții, la care mă refer, nici nu se puteau compara cu ale volumelor tipărite în țară. Cu toate acestea, Tudor Arghezi era foarte mulțumit și, desti cunosător al subtilității limbii franceze, nu înceta să se declare încântat de traducere. După atribuirea Premiului Herder, revenind de la Viena, mi-a declarat doar atât: „Am considerat premiul Herder ca un premiu dat neamului nostru și Mioriei și asta a fost o bucurie adevărată”.

Totdeauna se bucura sincer, cu voioșie, de reușitele sale, ca și de cele ale copiilor săi, mai ales că era perfect conștient de faptul că notorietatea sa, provocată de demeritul său puțin, împleta asupra carierei lor. Își mărturisea, uneori, revolta față de această situație și încerca, din cind în cind, să mă atenueze, pe cit posibil, neplăcuta stare de lucruri. Așa îmi explic de ce a acceptat să scrie și despre sport, activitate cu care nu avea nimic comun și care nu-i plăcea, dar se ghîndea că l-ar putea ajuta pe băiat, devenit, împotriva dorinței ambilor, profesor de educație fizică. Mai mult n-ar fi catadiscis să facă, pentru că avea conștiința genului său și nu ar fi putut renunța la scris, la vesnică dispută în care-l angajase tocmai această conștiință. Era o înslăvire căreia l-a se supunea, cu întreaga lui ființă.

Emanuel Valeriu

Cum edităm?

Urmare din pag. 1

r. 3. la Veronica și la A.Z.N.P. subiect în loc de subiect (sufor). Trebuia subiect (fel).

r. 4. Veronica repetă mișcă greșită a trăsuri de unire superlativului: Que vous-ai-je (Ce ț-am) omisă de A.Z.N.P.

r. 5. la A.Z.N.P. feminin în loc de masculin „la plus exelle despois”, la Veronica corect le plus exelle (pe rom. la fem. ce: mai crudă dispere).

r. 6. în loc de „avoir en trop de confiance”, (a fi avut prea multă încredere) cum e în scrisoarea la A.Z.N.P. „avoir en”.

la r. 11-12: „il n'y avait pas aucun défaut” (nu era nici un defect) în ambele versiuni în corect, al doilea termen al negației nefamind necesar înainte de aucun. Trebuia (sic) spre a se învedera greșala Veronicai.

r. 15. la A.Z.N.P. „un abysse nous separe” (un abis ne desparte), la Veronica, foarte clar: un abyme (corect abime, trebuia și aici indis-pensabilul ale).

r. 16: la Veronica, corect cu dublu e: „re-connaiss” la editor corect, dar fără mențune, reconnais (recunoșc).

r. 17: la ambii: „moi qui vous écrit” (eu care-ți scriu) în loc de eris!

Opresc aci exemplificarea! În 17 rinduri ale

scrioții, de peste 85,9 greșeli! Nu e cam mult? Învațecul: — Asta-i tot, magistre? Exodul: — Mai sint și greșelile grave de traducere. Veronica scrie: Zuzette Françoise, în finalul primului paragraf II de la pag. 35: „cette vie qui, pour tout dire, n'est pas qu'une triste deception”. Editorul traduce: „astăzi viață, ca să spun deplin, nu este decît o tristă decepție”. Or, n'est pas qu'une trebuie tradus: „nu este numai o tristă decepție”. Sensul este contrar! Învațecul: — În concluzie? Exodul: — Pe de o parte, greșelilor de limbă și de ortografie ale Veronicai, destul de scuzabile pentru o femeie care nu știe franceza din familie, iar școlirea l-a fost incompletă, li se adaugă neglijența editorului „critic” și aceea a editorilor. Editorul a-a încredut prea mult în propria-i franceză, precum și în infailibilitatea metodei lui. Se impune o îndolăzire colaterală în doi: o dată din partea lui A.Z.N.P. și un tovarăș responsabil sarcini, apoi a doua oară din partea editorilor. Al înțeles: ca să nu ne facem de ris, ca lucrul nostru să fie serios! Învațecul: — Cum trebuie cu sie între par-razo?

Exodul: — Încă o dată, nu poate lipsi, ca să atragă atenția cititorului: conform cu originalul!

PROFIL

Dimensiunile istoriei literare

Indem unei cărți altceva sau mai mult decît și-a propus să facă dar eram să sugerăm ideea continuării lucrării pe coordonate mai apropiate de vremea modernă, Cartea lui D. H. Mazilu se înalță într-un lot de contribuții con-tergente V. Căndea, Al. Eliu, Al. Dușu, E. Papu, A. Marino, G. Ioanșu, P. Anghel, Dan Zamfirescu, E. Negrici, Manuela Tănăsescu, D. Curtideanu, ș.a.) ca o lucrare excelentă în pluri-semnificațiile acordate unor aspecte mai particulare, gîndite de cercetările porțiale, dar indispensabile științei istoric literare. Operația centrală a cărții este deplasarea accentului de pe formele barocului apusean, în cea mai mare parte cunoscută din multe lucrări devenite celebre, și centrarea atenției asupra principalelor căi de infiltrare a acestora în spațiul românesc, cea poloneză și cea ucraineană (o idee pe care apăsa lorga în Literatura individualistă din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, preluind distincția lui Lamprecht între faza de „tipism” și cea de „individualism” a renașterii și urmărind „ripetarea” spiritului acesteia către a doua fază, care generează o serie de manifestări ale spiritului baroc și care produce în spațiul românesc primele lucrări solide de „literatură individualistă”. Reanunțind importanța ideilor Contrareforme, D. H. Mazilu înalță în mod demonstrativ existența de fapt, nimic neadevărat decît teza care afirma imposibilitatea instalării unei spiritualități de tip baroc în cultura de tradiție neolatonică” și va urmări „specii, motive, permanente” pe care literatura baroc le-a impus în Europa mădrieană, de accentuându-se deosebite ale acesteia din urmă (preferința cu totul aparte față de poemul istoric, peneiristic, tenta moralizatoare, frecvența „temei morții”, a „Norocului schimbător”, moti-ului „ubi sunt”, interesul pentru cultul istoric și pentru notele deosebite ale acestuia din urmă).

Cronicarii mamei, cea mai recentă carte a autorului, ridică analiza la rang de sistem, cartea fiind un fel de deflurare, scrisă în respirații largi, fără nici un fel de complex bibliografic și fără trimiteri arborescente de suban-titudine către literatura specializată pe care doar un înțrui al valorilor literare exacte o poate gusta cîteodată. Parcimonia datelor psihologice din primele două cărți dispore azi dimensiunea istorică laud lucrului analizei dimensiunilor întregului literar și cultural cuprins în proiectele istoric literare. Polemizînd implicit cu o întreagă tradiție exegetică, autorul va demonstra efectele narative ale subiectivității lui Stoica Lucescu, „ambiguitatea eloquentă” și limitele cănoase ale „disecțiilor epice de scene” la Anonimii cronar și Bălenilor, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, latura spectaculară și atracția ludică, alături de tehnica întoarcerii timpului epic, la Anonimii Brăncovenesc și reflectarea de sine și dintr-o dată a „Anonimii cronar și Bălenilor”, „teza faptelor bune, „depuse în folioș de obște”, sincopele narative de efect ale lui Radu Greceanu, l

atelier literar posta redacției

TUDOR ALEXANDRU: Cele mai multe sint exerciții canonic-torice, cu mijloace modeste, didactice. Citeva reușesc să prăsească oratoria banală și fără substanță, să capete un fior liric și să schițeze o fagăduială („Simbol”, „Cicatrice”, poate și „As fi vrut”). Să vedem ce mai urmează.

NAE CRISTIAN: Citiți mai întâi ceea ce e eul și vedeți dacă proiectul dv. mai rămâne în picioare.

M. MILIAN: În general, versificații de nivel mediu. Pe alocuri, se învește un pic de „abur” liric („Lamentarea aceluia”, „Felsa”, cu pasări”, „Calul roșu”). Să mai vedem.

V.M.A.: „Ochi care nu se văd, se uită în v-ți mai uitat de mult în ochii poeziei. În acest an (mai ales) care s-au scurs, și acest răstimp de „dare” nu prea i-a pruit condeii dv., mai greoi și rigid acum, mai puțin spontan și subtile.

Citeva accente dintr-un univers nou, umbrit de melancolia timpului care fugă, citiva răsări și nostalgii intonate frumos, cu simțire și vibrație, aminteci, totuși, de promisiunile juvenile de „atunci” și lăsa speranța unei întoarceri devotate la unelele de alădă („Nasturii”, „In diminețile gri”, și mai ales, „Obiecte pierdute”, „Rece”). Revenții și cu o semnătură întrăgă.

D. ANCADAN: Multe din ele sint versificări chinute, groase (adesea, pline de „hopuri” și hurdăcuri) în care temele, uneori interesante, susceptibile de poezie, își pierd obiectul și sub zău înăbuși și înțepeniți. Citeva pagini, mai libere și mai spontane, ne vorbesc destul de convingător despre unele perspective lirice („Scara-bani”, „Credință”, „Fuga efebului”, „Alte”, „In”, tonalități diferite și mai curat versifica-

te) indică promițătoare îndemnări în sfera satirico-umoristică („Coca-cola”, „Hold-up”). Să vedem ce mai urmează.

A. MORARU: Citeva pagini de poezie, ușor despletită sentimental și frecvent din arie cam sărăcă și uzată (tematic, lexical, metaforic), amenințată de monotonia. Dar e un punct de plecare, cu bune perspective („Amintirile”, „Iuminarea de dragoste”, „De convalescență”, „Cintă încet”).

D. FRUNZA: Nolle versuri sint dezamăgitoare: lucruri ușurele și ușurate, improvizatii superficiale, „la botul calului”, în care e aproape imposibil să recunoaștem pe autorii frumoaselor promisiuni anterioare. Un pic mai întâmpinate, „Patria”, „Dreptatea leului”, Ce se întâmplă cu dv.?

ANA TĂNĂȘESCU: Ceva mai bine, parcă în „Mă uit”, „Transformări”, „Trancendenta”, „Portret”. Dar notația (sensibilă, sesizantă, plină de nerv, de altfel) rămâne încă frugală, febril-telegrafică, de o consistență mai slabă decât „atarea” din care a pornit, Grăbiți-vă!, mai încet, zăboviți mai mult asupra hirtiei. Sint de așteptat rezultate din ce în ce mai bune.

LESCO, GALES: Sint unele pasaje interesante, scrise curat, dar, în an-ambulu, lucrurile nu sint puse la punct, construcția e lipsită de unitate și echilibru, iar unele situații sint rezolvate schematic, simplisti, „ca la cartee”, etc. (De altfel, pasajul din pag. 2 — „Pagini multe în care pulsul idel adolescentin...” — caracterizează destul de bine — inclusiv „prăpăstia cuvintelor frumoase” — performanța textului). Nu se văd clar, deocamdată, perspectivele condeii dv.

A.P.: Păreerea noastră (deși nu ea a determinat publicarea paginilor la care vă referiți) este că aceste pagini de proză lirică, de jurnal intim — chiar dacă îngale și nu scutite de unele goșteli — au destule calități pentru a fi meritat să vadă lumina tiparului (prospețime, fervoare lirică, subtilitatea unor observații etc.).

Mihail Cotoiu, Marin Ungureanu, 823, Dan Miceș, Marius Dan, Maria Rotz, Const. Cerna Drăganu, Serbiana (Lumina unui greier), Ion Hirbu, G. Tăcu-Smerdava, Speranța Constantin, Romulus Vargăreanu, Sorin Davileu (sonet însoțim alveoa, uită-vă în dicționar), Dan-Pavel Alexandru, Daniel Amurg (mai bine, „Aprupe de cer”, „Făbulă I”), George Carabă, I. Tătar, Elena I. Plămădă, Liliana (Carmel, G. Baravina, Carmen Tania Gr., Nicu Zărnescu, George Papp, Aurel Fărnă, Ioan Huja, Ioan Crăduț, Nimic nou).

M. Mateleicu, Iancu Gurin, Const. Costea, Al. Minciu (ceva, în „Obice”), „Cind dorm cocoșii”, „Imprumut”), Vasile Găoșea, Ion Nemes (ceva, în „Turnul Rabel”), „Dimineața”), Nicolae Vieru, Ovidiu Dunăreanu, Marin Hrim Băleanu, Nicolae Hodor, Marian Ciucă, Ion Dumitrașcu (ceva, în „Exil infantil”), I. Gh. Braiu (ceva, în „Sufletul tău”), Petru Iacobescu, Andrei Calzina-Bucur, Mircea Stupar, Sena Cristina, G. Derohanțu (ceva, în „Maturizare”), Ionel Sima, L.D. Valerescu, Geo Babla, Elisabeta Pleșea, Const. Bunea, Danuț Mihailescu, Ușa Pogorici, E.E. Dunăreanu, C. Moroiaru: Încercări de nivel modest.

Geo Dumitrescu
N.R. Manuscrisele nu se înapătează.

Viziunile orașului

Mult fum estăz — zice ciresul
umbra descultă mireme
prin țig
parbrizele mașinilor cu
abraji atinși de pajor
circumurul senil
și închide bonurilor mustăria
un poet se omuză
cind doamnele trec prin noroi
la fereastră de la mansarda
un infirm cîntă
și împarte grăunte la poumbei.

AUREL DUMITRAȘCU

Să lăsăm iarba să crească

Ne recunoaștem planeta
după iarbă —
oșternutul nostru de liniște.

lorbo...
împins sub pămînturi de bocanci militari
iarba pe care țelpa goală o simte zvînind,
zvînind-o-se spre o ieși.

În marile croșe de asfalt
sint semeni care nu mai cred în existența ei
(O. de-or privi cum, dinmăciat,
atingind pămîntul,
lumina devine verde...)

Pentru visele noastre
amenințate să rămîni fără umbră
să lăsăm iarba să crească.

ANA PARIĂ

Fuga efebului

Stau cu toamna la via mea
proprietate personală,
ascult cum picură vinul în boabe
și murmur industrial stupid,
struguri bulbucoși, sfîrcuri de sîni
ce oșteaptă buzele locome
de pruncului,
în fiecare toamnă sint pruncul pămîntului
flămînd de seva fructelor copilăriei,
mustind de clorofilă elarg și mă rostogalesc
prin teacul vîrșilor,
efeb ce-și caută geomănul
în izvoarele primare ale lucrurilor.

DAN ANCADAN

Dendrologie

În livada mea cresc
În zilele de luni
Și-n zilele de miercuri:
Copacul care face cercuri,
Și pamul care face minuni
În livada mea mai cresc
În zilele de joi
Și-n zilele de vineri
Dai pami care aduc a gineri
Și altul care aduce ploa.
În zilele de marți,
În zilele de ieri:
Toți pami cheamă gunieri.
Copacul cu plămîni spați...
În zilele de duminică:
Copacii stau sub zodia cinic.

ANDREI DORIN

Cintă încet pe Iiră

Ginduri noi, propoziții străvechi,
întîm și-n această primăvară precum
caarele plugului în rouă: perechi,
minile noastre ce se rugă
zăpăzi să cadă sint azi păsări prin țară
Respirăm mai cu greu, nu mai sintem prea
tineri
ce e astăzi, simbăt, vineri?
Calendarul naturii ne ferește de date
ciopulți cimpiei sună pină-n cetate

ANTON MORARU

Îngîdurat

Vagi
sinii dimineții
aburește ferestrele —

În fața lor asfaltul
din nou
imi aduce aminte
de noi și
se întinde îngîdurat
cu băloacele
priorite-er-er.

MARIUS TIRZIU

Gri spre negru

Străzi pustii
nimeni
o vorbă
un zîmbet
cerul galos
plouă
culori de negru
singur
pe eșafodul lumii
aștept clipa de adevăr
rădăcită
de care ne apropiem mereu
dar care ne scapă întotdeauna,
și telefonul care nu sună
sau sună prea tîrziu
cînd
te-ai devenit inutil
ca și aceste străzi
ca și aceste culori de negru
ca și mine...

B. HORASANGIAN

Mihail Steriade la 75 de ani

Activitatea poetică și culturală desfășurată timp de cinci decenii în Franța și în Belgia de către Mihail Steriade este gestul cel mai înalt de patriotism care un intelectual român îl poate împlini trăind în afara hotarelor țării sale. Cultura română are nevoie de astfel de mesageri, care prin enuziasm și constanță tenacitate să răspîndească valurile și să trezească interesul altora pentru un spațiu spiritual dintre cele mai viguroase, dar mai puțin cunoscute. Cînd asemenea acțiuni vin din partea unor scriitori, a unor artiști omologhi de ambiția culturală pe care o frecventează în străinătate, fapta lor stîrnește un ecou favorabil și va atrage atenția unor executanți străini asupra produselor spirituale românești.

Personalitatea lui Mihail Steriade intrinsece la maximum dezideratele acestei ofițerii culturale și artistice. Ca poet, Mihail Steriade impune prin îndrăzneala de a rămîne credincios unei singure formule. El e un tradiționalist stîncicîntînd cu generozitate toposul natal. Șterban Cioculescu a găsit o formulă fericită vorbind despre „poezia dorului de țară”. Iată strobile deosebite de un adînc și sincer sentiment patriotic: „Sînt glasul țării, glas peste hotare, acolo unde frontierele dispar / și singură rămîne țîncîntîna / cu genul ei drept singura / hotar. / U șint o voce ce răzbată din Carpați, / a mesecat-n valul Dunării și Al. Mării, / adinec ecou al milionelor de frați / ce i-am lăsat în țară departării. / Sînt glas din glasul țării, / purtat deasupra oricărui munte mare, / și mi-îngîndul bun român și / vorba dreaptă, clară / în țara lui-ntregi sint rodnicul Tău grîu”.

BIOGRAFIA CĂRȚILOR NOASTRE Fănuș Neagu

Urmare din pag. a 3-a

vrea să se creadă că lumea nu e cum e! În Carcea cu prietenii, cel puțin 80 la sută dintre personaje imi sint astăzi dușmani. Dar asta nu contează. Ei imi sint prieteni ca poezie, proză, dramaturgie, critică. Disprețurile intelectuale sînt al prieteniei (cînd e vorba de scriitori) numai ca om. Trebuie să ne iubim și litera. Prea mulți o vor moacă, ca să le dăm zeamă de varză după o noaptea de beție!

Mulți bătrîni (cu trecere nedemă) au dinamizat ideea de scriitor prieten. Profitorii necugetați! Prietenia nu înseamnă deloc plapoi spîlucii cu creștin dermatograf. Prietenia tînc de fată-cîntate. Dar această cale de a gîndi a fost distorsionată, lăvită cu bocanții și pusă în capse de cițiva, destul de puțini, scriitori care au vrut să conducă toată vremea destinele literaturii, să le îndoiască, să le măsluiască și să și le pună în slujba lor. Este greu de crezut că literatura română poate fi întințată, îndoită și umbră de cineva. Avem cazuri în trecut — Macedonschi de pildă, a fost asasinat și reinviat de 20 de ori după moarte.

Nu vreau să-mi închipui că într-o literatură ca a noastră, care începe să și împletească maturitatea cu vîrșirea nobilă a vînuului vechi, pot fi dati uitării autori ai unei singure poezii. Sînt totuși o sistematică agresiune neghinoasă, de-a veredice ce trădează ușurată, nerăbdare și mai ales, păcătoasă impresie că nemurire se poate cîștiga și prin vot aranjat (pentru sau împotriva) că pagina poate fi ucisă dacă autorul nu e marelui. Gărgăniți din salărimt plapă de-a lungul căilor ferate au nevoie de cultură în culturile celor tînci. Ca și cum a fi nemuritor înseamnă a bea sufletul tîncilor creduli. Vai, vai cum trece vîrșirea și pigmeii se cred stați. Pleavă Păsări pubave și fără fulgi. Ce blestem pe trandafirii ruți de mîni răpănoase spre a fi așezăți pe tînci morțitorii curții.

— Există acie de injustiție literară evidente?

Ca ambasador al culturii românești, Mihail Steriade devine un reprezentant strălucit, fiind un exemplu de dăruire. În 1936 întințea la Reims un „Institut de civilizație română” („Institut de civilisation Roumaine”) prin care populariza personalități românești de răsnet universale, precum Nicolae Olahus, Nicolae Milescu Drămlăria, Constantin V. Babeș, Anghel Saligny, Anna de Noailles și alții.

Stabilit din 1956 în Belgia, la Bruxelles, unde publică volume proprii de versuri, M. Steriade își continuă activitatea de pasionat reprezentant al culturii țării prin volumul „Breve con-

nașcanțe de la Roumanie” (ed. Leclerc, Bruxelles, 1963). În mai 1968 întințea tot aici „Institut prive Michel Emilescu de Langue et de Littérature Roumaine”, avînd drept scop răspîndirea limbii și literaturii române în aria francofonă. Începînd de la 22 decembrie 1967 edităz periodicul plurilingv „Le journal des poètes”, organ de presă al Institutului Michel Emilescu, în care apar în traducere proprie operele de seamă ale poezilor români și belgieni. Din bogata sa activitate ce cuprinde nemăsurate acțiuni culturale de prestigiu public, activitate prezentată aici pe scurt, amintim mai ales realizarea cunoscutei „Anthologie inachevée de la Poésie roumaine”, aparută în editura proprie „Sovela” și prezentată în fața cadrelor didactice și a studenților de la Universitatea din Louvain la 18 decembrie 1969. Calitatea traducerilor îi aduc titlul de maître de conferențe la Universitatea din Liège, unde, în noiembrie 1971, își începe cursul liber de limbă și literatură română cu lectia intitulată „Poporul român, sinteză latină-dacă pe un fond trac de limbă latină”.

La 7 ian. 1976 este inaugurat noua sediu — al „Centrului Cultural Român” din Louvain, prilej cu care Președintele Republicii Socialiste România îi adresează lui Mihail Steriade cuvînte de înaltă apreciere pentru preocupările sale nobile și interesul față de cultura românească.

Om de cultură și poet, legat prin naștere și simțire de pămîntul țării, parlat la misiunea nobilă de a-l face cunoscut pește hotare, personalitate a cărei activitate a avut prestea în rezumat în citeva cuvînte, M. Steriade este, între altele, autorul acestei devize: „Trebuie să fii poet și totodată trebuie să fii om”. Cu prilejul zilei sale de naștere îi adresăm cuvenitele urări de viață lungă și rodnică activitate.

Marin Minciu

pe săptămîină și atunci ca un fel de mîni dibăce. Cunosce liceele germane și franceze din Capitală care predau toate obiectele în limba respectivă și au ore de germană și franceză în fiecare zi, uneori și de două ori pe zi.

Neslujind limba română ne vom trezi foarte repede într-o împărăție a cacofoniilor, într-o neapăsare față de literatură și față de cultură. Cînd spun limba română mă gîndesc la limba și la literatura română. Totuși, Nicolae Ceaușescu a afirmat, în repetate rînduri, și este firesc să o repete, că un popor își păstrează chipul, ființa și tradițiile în primul rînd prin limbă. Cine și cu ce drept încalcă o asemenea idee prețioasă, distînd din programele școlare limba și literatura română? Ca să existăm ca neam, așa cum spune și George Căsbuc, trebuie să existăm ca limbă națională. Or, dacă școlile nu o împune, ea fiind principalul organizator, atunci de ce să ne mirăm că găsim copii care vorbesc perfect engleza și franceza și fac dezacord între subiect și predicat în limba română. Copiii noștri sint din ce în ce mai poliglotti. Căți copii poliglotti de limbă română mai avem azi? Ortografia, ortopedia au început să devină un apasă și al specialiștilor. Întregirea personalității, spre binele unei țări, se produce prin învățarea limbii ei. Limba se învătă de la mama de la cerșitorii. În momentul de față ce ce învătă limba perfect sint scriitorii. Elevii nu că nu ar fi dispuși, dar sint atrași mai ales spre limbajul cifric. Să înteleg că în următorii 15 ani vom vorbi 2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-13

